

Δημόσια, Ιδιωτικά & κοινά...

Π. Κουτρολίκου

Ξανακερδίζοντας της πόλη μας / Reclaiming the city

Δημόσια Σφαίρα – Δήμος – Δημόσιος Χώρος

Ο ορισμός του ‘δήμου’ αποτελεί μια συνεχιζόμενη πάλη ανάμεσα σε πολιτικές «από πάνω» και διεκδικήσεις «από κάτω» για το δημόσιο.

“Ο δημόσιος χώρος είναι προϊόν ανταγωνιστικών ιδεών σχετικά με το τι συνιστά αυτόν το χώρο – ευταξία και έλεγχος των ελεύθερων και πιθανά επικίνδυνων αλληλεπιδράσεων – και ποιοι συνιστούν τον “Δήμο””.

Mitchell, 1995

Δημόσιος Χώρος

- ... ένας χώρος εξουσίας / δύναμης & συνεπακόλουθα χώρος διεκδικήσιμος
- ... ένας πολιτικός χώρος
- ... χώρος αυξημένης οπτικότητας, αναγνώρισης, νομιμοποίησης
- ... χώρος συνάντησης ‘ξένων’
- ... τόπος κοινωνικότητας, αυξημένων επαφών (πιθανά αλλαγής στερεοτύπων)
- ...χώρος ανάπτυξης κοινότητας & καθημερινής ζωής

Αλλά... οι δημόσιοι χώροι...

- δεν είναι ουδέτεροι και η ιδεατή τους θεώρηση δεν περιλαμβάνει ανισότητες και διαφορές εξουσίας και επιρροής (Young, Fraser, Benhabib)
- η πρόσβαση στον δημόσιο χώρο / δημόσια σφαίρα δεν είναι ισότιμη σε όλους
- παράγεται από και αναπαράγει κοινωνικές εξουσιαστικές σχέσεις (Lefebvre)
- οι αλληλεπιδράσεις/ διαδράσεις είναι παροδικές και όχι συνεχείς
- διαφορετικές ομάδες χρησιμοποιούν τέτοιους χώρους διαφορετικά και αντιμετωπίζουν διαφορετικά εμπόδια (Sennett, Wilson, Sharp).

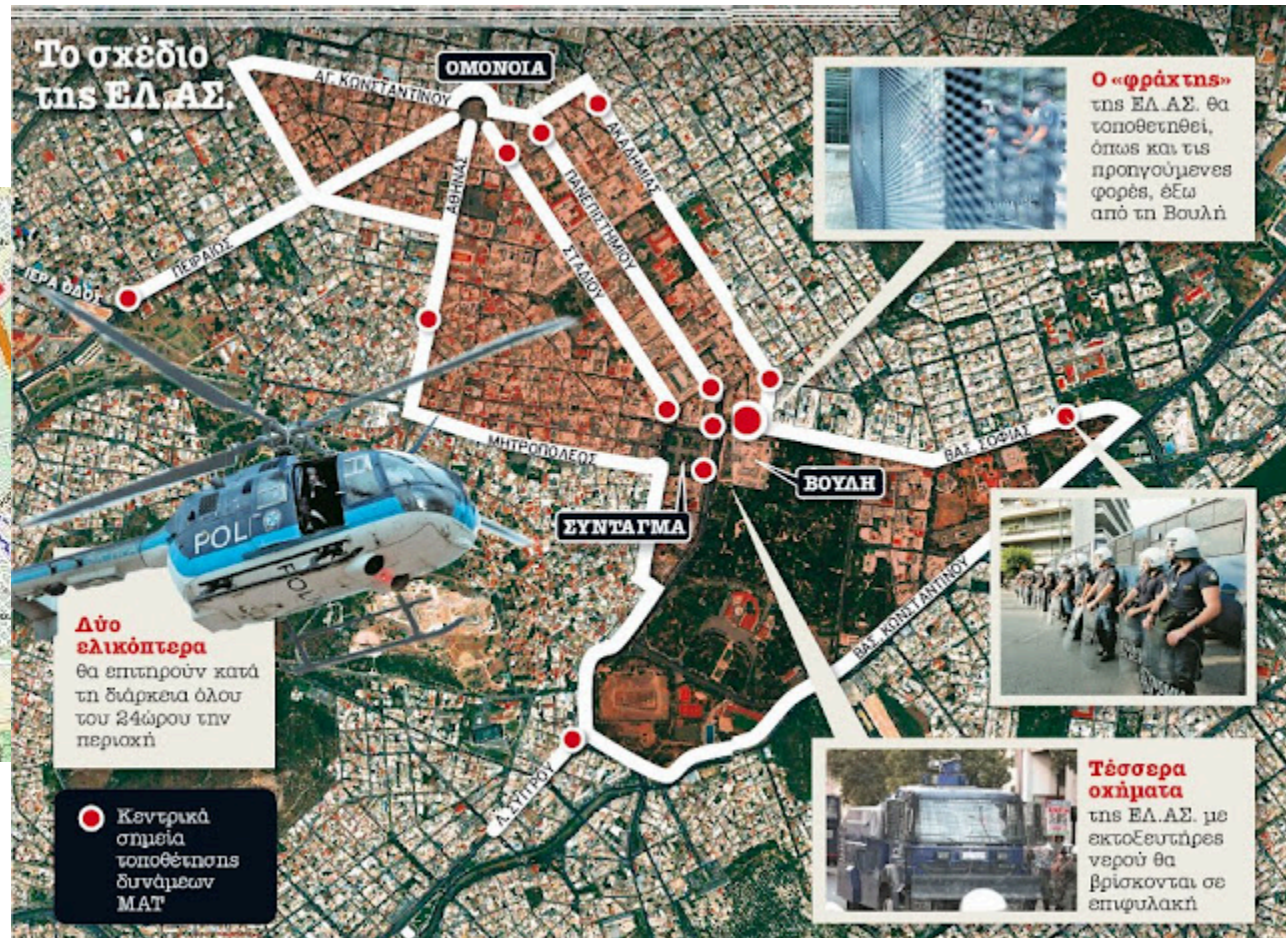
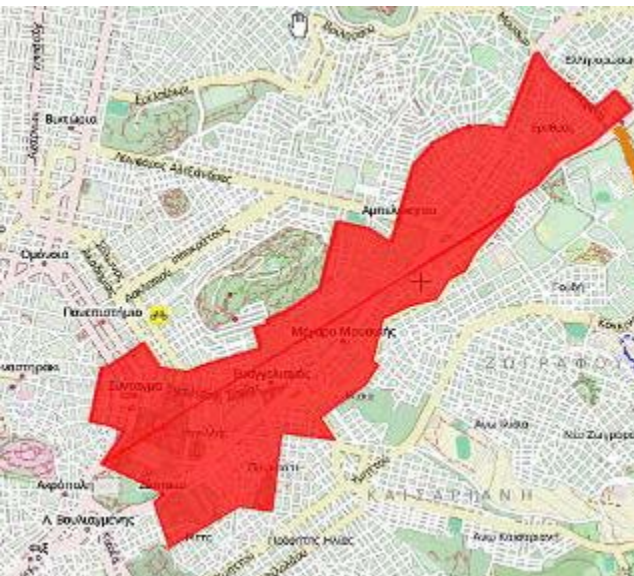
Δημόσιος Χώρος χάνεται...

...ασφάλειας και στρατιωτικοποίησης

Δημόσιος Χώρος χάνεται...

... δια «νόμου» / από-πολιτικοποίησης

Δημόσιος Χώρος χάνεται...

...ιδιωτικοποίησης

Δημόσιος Χώρος χάνεται...

**...εμπορευματοποίησης / μετατροπή σε καταναλωτικό
αγαθό**

Σχέσεις Δημόσιου – Ιδιωτικού

“όλες οι μάχες ενάντια στην καταπίεση στο σύγχρονο κόσμο ξεκινάν με τον αναπροσδιορισμό όσων ζητημάτων είχαν θεωρηθεί ιδιωτικά, μη δημόσια και μη πολιτικά σε ζητήματα δημοσίου ενδιαφέροντος (...)”

Benhabib, 1992:84

Δημόσιο – Ιδιωτικό: σχέση αλληλεπίδρασης με διαβαθμίσεις ιδιωτικότητας και δημοσιότητας αλλά και ορίων και τρόπων διακυβέρνησης

Ενδιάμεσο: Κοινά (Commons)

Μια παλαιότερη λέξη που έχει ξανα-εμφανιστεί και γίνεται όλο και πιο δημοφιλής...

... φέρει διαφορετικές έννοιες και σημασίες Αυτό που μοιραζόμαστε: “ο κοινός πλούτος του υλικού κόσμου και τα αποτελέσματα της κοινωνικής παραγωγής...”
(Negri and Hardt)

τα κοινά είναι μια **δραστηριότητα** και όχι μόνο ένας υλικός πόρος

τα κοινά ως **κοινωνική δυναμική**:

“Ένα κοινό γεννιέται όταν μια κοινότητα αποφασίζει ότι επιθυμεί να **διαχειριστεί έναν πόρο με συλλογικό τρόπο**, με ιδιαίτερη προσοχή για **ισότιμη πρόσβαση, χρήση και βιωσιμότητα**. Είναι μια κοινωνική μορφή που για καιρό έζησε στη σκιά του πολιτισμού της αγοράς και τώρα είναι σε άνοδο.”

Κοινά (Commons)

Πρόταση του ορισμού από Negri and Hardt / Negri, Hardt, 2009, Commonwealth...
/[πρόλογος viii-ix]

Με τον όρο “κοινά αγαθά”, εννοούμε καταρχήν τον κοινό πλούτο του υλικού κόσμου – ο αέρας, το νερό, οι “καρποί” της γης και όλη η γενναιοδωρία της φύσης, η οποία στα κλασσικά, Ευρωπαϊκά, πολιτικά κείμενα συχνά θεωρείται να είναι η κληρονομιά της ανθρωπότητας σαν σύνολο, που διαμοιράζεται σε όλους. Επιπλέον, θεωρούμε τα κοινά αγαθά, και πιο συγκεκριμένα τα αποτελέσματα της κοινωνικής παραγωγής, που είναι απαραίτητα για κοινωνική αλληλόδραση και επιπλέον παραγωγή, όπως οι γνώσεις, οι γλώσσες, οι κώδικες, η πληροφορία, οι επιδράσεις κ.ο.κ. Αυτή η έννοια των “κοινών αγαθών” δεν τοποθετεί την ανθρωπότητα ξεχωριστά από τη φύση, είτε σαν εκμεταλλευτή είτε σαν φύλακα, αλλά επικεντρώνεται στις πρακτικές της αλληλόδρασης, φροντίδας και συμβίωσης σε έναν κοινό κόσμο προωθώντας το επωφελές και περιορίζοντας τις επιβλαβείς μορφές των κοινών αγαθών. Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, θέματα της συντήρησης, παραγωγής και διανομής του κοινού αγαθού τόσο στις δύο έννοιες όσο και στα οικολογικά και κοινωνικοοικονομικά πλαίσια, γίνονται κεντρικά ολοένα και περισσότερο.

<http://mappingthecommons.wordpress.com/commons-definition/>

<http://cartografiaciudadana.net/commons/athens/?p=446>

Χωρική δικαιοσύνη (Spatial Justice)

... Έτσι όσοι έχουν την δύναμη να παράγουν τους φυσικούς χώρους που κατοικούμε μέσω ανάπτυξης, πολεοδομίας, επενδύσεων – αλλά και μέσω διεκδικήσεων & κινητοποιήσεων – έχουν επίσης τη δύναμη να διαιωνίζουν τις αδικίες ή/και να δημιουργήσουν δίκαιους χώρους.

Αν, όπως προτείνει ο Lefebvre (1974) ο χώρος δεν είναι απλά «εκεί έξω» αλλά παράγεται και αναπαράγεται από κοινωνικές σχέσεις, η «ευθύνη» πέφτει πάνω στους πολεοδόμους, θεωρητικούς, κοινωνικούς οργανωτές και κάτοικους για να πάρουν μια κριτική θέση σχετικά με το ρόλο τους στην διαιώνιση ή απαλοιφή χωρικών αδικιών.

